UUTISVUOSI 2013

Perusoppi on, että asioihin pitää vaikuttaa oikeaan aikaan. Kun joku asia on ohi, se on ohi. **BRYSSELIN TOIMISTON JOHTAJA SIMO TIAINEN, MTK**

Maatalouspolitiikka meni kerralla uusiksi

Viherryttäminen ja koplatut tuet olivat EU:n maatalousuudistuksen avainsanat. Etelä-Suomen tukiratkaisussa 141 korvattiin Suomi-pykälällä.

BRYSSEL (MT)
2013 oli maatalouspolitiikan todellinen supervuosi. Uusiksi menivät niin EU:n maatalouspolitiikan perusteet kuin Etelä-Suomen kansallinen tuki.

Jo tammikuussa kävi selväksi, ettei EU:n cap-uudistus valmistu ajoissa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan uusien sääntöjen piti tulla voimaan vuoden vaihteessa. Budjettineuvottelujen viivästyminen toi maatalousuudistukseen kuitenkin vuoden aikalisän.

Alkuvuodesta tuottajia puhututti EU-komission esitys turvemaiden raivauskiellosta, johon Suomen hallituskin alussa suhtautui myönteisesti. Kiistelty esitys kaatui EU-parlamentin käsittelyssä ja lopulta hallituskin pyörsi päänsä.

MTK kehui hallitusta

Viljelijöiden kannalta tärkein päivä oli helmikuun 8., jolloin EU-maiden päämiehet pusersivat kokoon unionin budjettiraamit seuraaville seitsemälle vuodelle.

Pahoista ennakko-odotuksista huolimatta Suomen maatalous pärjäsi neuvotteluissa kohtuullisen hyvin. Jopa niin hyvin, että MTK intoutui harvinaisella tavalla kehumaan hallituksen neuvottelutaktiikkaa.

Suomen maatalouden EU-tukipotti pysyy reaalisesti ennallaan ja nimellisesti jopa hieman kasvaa. Samaan aikaan EU:n maatalousbudjettia sekä supistettiin että jaettiin uudelleen köyhempien Itä-Euroopan maiden eduksi.

Kokonaisuudessaan Suomen nettomaksu EU:n budjettiin kuitenkin kasvaa. Itä- ja Pohjois-Suomen aluepoliittiset tuet vähenevät, kun rahaa suunnataan unionin uusiin jäsenmaihin.

Vaikka rahoista päätettiin käytännössä jo helmikuussa, jatkoivat mepit ja jäsenmaat kinastelua budjetista läpi koko vuoden. Viimeisen sinetin rahoituskehykset saivat vasta europarlamentin marraskuun istunnossa.

Viherryttämisestä Cioloşin puumerkki

Yli kolmen vuoden ajan valmistellusta cap-uudistuksesta syntyi poliittinen sopu kesäkuussa Luxemburgissa. Uuden mausteen neuvotteluihin toi Euroopan parlamentin tasaveroinen asema päätöksenteossa.

Puheenjohtajamaana toimineen Irlannin reipasotteinen maatalousministeri **Simon Coveney** sai kuitenkin osapuolet sitoutumaan yhteisen paketin taakse.

Periaatteellinen muutos uudessa maatalouspolitiikassa on pieni lisäys tuotantoon sidottujen tukien määrässä. Kaikissa edellisissä uudistuksissa koplatuista tuista on yritetty päästä eroon.

Maatalouskomissaari **Dacian Cioloşin** puumerkki cap-uudistuksessa on niin sanottu viherryttäminen. Tilatuen ehdoksi tulee uusia ympäristövaatimuksia. Komissaarin mielestä se palvelee sekä tuottajien etua että lisää maataloustukien hyväksyttävyyttä suuren yleisön silmissä. Tuottajajärjestöjen mielestä luvassa on lisää byrokratiaa ja kustannuksia.

Pohjoinen Suomi sai pakettiin poikkeuksia. Helpotuksia sovittiin myös metsäisten kuntien viljelijöille. Käytännön toimeenpano voi kuitenkin olla hankalaa ja lisätä eripuraa tuottajien välillä.

Monessa asiassa EU-parlamentti ajoi suomalaisviljelijöiden kannalta myönteisempää linjaa. Yksi selitys voi olla etelä-eurooppalaisten vahva edustus parlamentin maatalousvaliokunnassa.

Etelässä uskotaan perinteisesti valtion sääntelyyn, kun pohjoisessa painotetaan vapaita markkinoita.

Koskinen yllätti tuottajat

Kesän alussa maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.) yllätti tuottajakentän linjaamalla, että hallitus ajaa Etelä-Suomen kansallisten nautatukien korvaamista EU:n tuotantoon sidotulla cap-tuella.

Cap-uudistuksesta saavutettu sopu antoi mahdollisuuden nostaa tuotantoon sidottujen tukien osuutta.

Seuraava yllätys oli luvassa syyskuussa, kun euroedustaja **Petri Sarvamaa** (kok.) kertoi esityksestään, jolla Suomen EU-liittymissopimuksen 141-artikla korvattaisiin cap-uudistuksen siirtymäkauden asetukseen tehtävällä muutoksella.

Esitys herätti epäilyjä mutta meni lopulta helposti läpi niin parlamentissa kuin jäsenmaiden keskuudessa. Sittemmin paljastui, että suunnitelmaa oli hiottu pitkään yhdessä EU-komission ja maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanssa.

Luopumistuki jatkui sittenkin

Marraskuun lopulla Koskinen ja Cioloş löivät kättä päälle Etelä-Suomen tukiratkaisusta. Komissio sai läpi juristiensa näkemyksen. Se tarkoittaa, että 141-artiklan mukaiset tuet päättyvät.

Koskinen taas sai neuvoteltua koplatut cap-tuet etelän naudoille sekä uuteen Suomi-pykälään perustuvat kansalliset tuet sika-, siipikarja- ja kasvihuonesektoreille. Kansallisten tukien taso kuitenkin alenee.

Komission tiukkaan asenteeseen nähden pienenä voittona voi pitää luopumistuen jatkoa 2018 saakka.

Ratkaisun jälkeen keskustalaiset ja kokoomuslaiset aloittivat kiistelyn siitä, oliko ratkaisu hyvä vai huono.

Rahaa siirretään kasvinviljelytiloilta nautatiloille. Sikatilat joutuvat sopeutumaan tulevaisuuteen ilman tuotantotukea. Toisaalta lfa:lla ja eläintilojen lisäosan poistumisella paikataan viljatilojen menetystä. Kansallisten budjettileikkausten myötä viljelijöiden tukipotti joka tapauksessa jatkaa pienenemistään.

Aika näyttää, mitä Etelä-Suomen tuelle tapahtuu vuoden 2020 jälkeen.

NIKLAS HOLMBERG

MARKKU VUORIKARI

Suomen maatalouden EU-tukipotti pysyy reaalisesti ennallaan ja nimellisesti jopa hieman kasvaa.

MTK lobbasi turvemaiden kyntökiellon nurin

BRYSSEL (MT)
EU:n maatalouspolitiikan uudistus on ollut työläs projekti maatalouden edunvalvojille.

MTK:n osalta työ alkoi jo hyvissä ajoin ennen kuin EU-komissio julkaisi cap-uudistusta koskevat lainsäädäntöesityksensä.

”Perusoppi on, että asioihin pitää vaikuttaa oikeaan aikaan. Kun joku asia on ohi, se on ohi”, MTK:n Brysselin toimiston johtaja **Simo Tiainen** kuvaa.

Suuri osa MTK:n lobbauksesta tapahtuu eurooppalaisen tuottajajärjestön Copa-Cocegan kautta.

Yhteisiin eurooppalaisiin maatalouskantoihin vaikuttamisen lisäksi ajetaan omia kansallisia kysymyksiä.

”Suuri etu meillä on ollut hyvä yhteistyö Suomen hallitusten kanssa niiden väristä riippumatta. Monessa muussa maassa yhteistyö on paljon vaikeampaa.”

”Hallitus pelasi korttinsa oikein”

EU:n budjettineuvotteluissa kävi maatalouden kannalta paremmin kuin pelättiin. Suomi painotti neuvotteluissa maaseudun kehittämisrahoitusta, eikä esimerkiksi vaatinut jäsenmaksualennusta kuten muutamat muut maat.

”Hallitus pelasi siinä suhteessa korttinsa oikein.”

Yhdessä asiassa MTK:n ja hallituksen tiet menivät kuitenkin ristiin.

Suomi suhtautui aluksi myönteisesti komission esittämään turvemaiden raivauskieltoon. Ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) ei suostunut hallituksen kannan muuttamiseen, ennen kuin asia oli käsitelty EU-parlamentissa.

MTK:n lobbauksen tuloksena mepit kaatoivat esityksen ja hallituskin muutti kantaansa.

”Kyllä se oli ihan meidän ansiota, että saatiin kielto cap-paketista pois”, Tiainen sanoo.

Suomen vierailut vaikuttavat

Eurooppalaisten maatalouspäättäjien Suomen vierailut ovat olleet Tiaisen mukaan tärkeitä vaikuttamisen paikkoja.

Esimerkiksi maatalouskomissaari **Dacian Cioloş** on käynyt Suomessa kahdesti. Exeuroedustaja **Ville Itälä** (kok.) järjesti keskeisen saksalaisempin **Albert Dessin** Suomen vierailun maaliskuussa 2011. Cap-asetusten valmistelusta vastannut portugalilaismeppi **Luis Manuel Capoulas Santos** vieraili Pohjois-Savossa helmikuussa 2012 **Riikka Pakarisen** (kesk.) kutsumana.

Parlamentin konservatiiviryhmän mepit taas pitivät kesäkokoustaan Turussa 2012.

Ylipäätään maatalousvaikuttamisessa on korostunut yhteydenpito meppeihin ja heidän avustajiinsa.

”Tähänastisen perusteella voi sanoa, että europarlamentin vallan lisääntyminen oli oikein hyvä asia Suomen kannalta”, Tiainen kehuu. Erityisesti hän haluaa kiittää hyvästä yhteistyöstä Pakarista ja kokoomusedustaja **Petri Sarvamaata**.

Joskus edunvalvonta on helppoa.

Italialaismeppi **Giovanni La Vian** valmistelemassa valvonta-asetuksessa oli ongelma. Esityksen mukaan tukivalvonnat pitäisi tehdä ennen kuin tukia voidaan maksaa. Myöhäiseen syksyyn venyvien puintien takia valvontoja ei kuitenkaan saada Suomen oloissa riittävän aikaisin valmiiksi.

NIKLAS HOLMBERG

Simo Tiaisen mielestä cap-uudistuksen tärkein asia Suomen maataloudelle oli maaseudun kehittämisohjelman rahoituksen turvaaminen.

Tiainen oli MTK:n asiantuntijan **Leena Ala-Orvolan** kanssa tapaamassa La Vian avustajaa ja kertoivat tälle ongelmasta.

”Hän ihmetteli, etteikö teillä mitään muita murheita. Avustaja otti Leenan tekemän korjausehdotuksen ja sanoi, että asia on tällä selvä”, kokenut EU-lobbari muistelee.

MTK ei junaillut Suomi-pykälää

Oliko MTK juonessa mukana, kun Etelä-Suomen 141-tuki korvattiin Sarvamaan esittämällä Suomi-pykälällä?

”Totta kai olimme tietoisia, mitä taustalla tapahtuu, mutta MTK ei ollut junailemassa Suomi-pykälää”, Tiainen vakuuttaa.

Hänen mukaansa järjestössä suhtauduttiin epäillen vain Suomea koskevan pykälän läpimenoon.

Toisaalta komission viesti vanhan 141:n jatkumisen suhteen oli erittäin tyly ja sävy vain tiukkeni, mitä ylemmälle tasolle siirryttiin.

Komission ja MMM:n virkamiehet kehittelivät tilalle siirtymäkauden asetuksen 149a-pykälän ja Sarvamaa puhui sen taakse keskeiset maatalousmepit.

”MTK piti loppuun asti kiinni 141:n jatkumisesta. Pitää kiittää ministeri **Jari Koskista** (kok.) ja valtiosihteeri **Risto Artjokea** (kok.). He tekivät ison työn vakuuttaessaan kaikki jäsenmaat Suomi-pykälän tarpeellisuudesta.”

NIKLAS HOLMBERG

EU-LOBBARIT

MTK:n Brysselin toimisto päävastuussa

Suomalaisten viljelijöiden EU-edunvalvontaa hoitaa kaikkiaan noin 20 ihmistä. **Päävastuu on MTK:n** SLC:n ja Pellervo-seuran yhteisellä Brysselin toimistolla, jossa työskentelee vakituisesti kolme henkilöä. Metsäasioissa edunvalvonta hoidetaan muiden pohjoismaiden kanssa. **Brysselin toimiston** lisäksi MTK:n Helsingissä työskentelevät asiantuntijat ja luottamushenkilöt osallistuvat säännöllisesti eurooppalaisen tuottajajärjestön Copa- Cocegan työryhmiin ja tapaamisiin EU-virkamiesten kanssa. **Lobbaaminen eli** edunvalvonta tarkoittaa käytännössä tapaamisia EU-komission edustajien, meppien ja suomalaisten EU-virkamiesten kanssa. Osa työtä on myös tiedonvälitys kotimaahan ja yhteydenpito tiedotusvälineisiin. **Vuonna 1991** perustetulla MTK:n Brysselin toimistolla käy joka vuosi pari sataa vierailijaa Suomesta. **EU-edunvalvonnan kustannukset** ovat noin puoli miljoonaa euroa vuodessa. Suurimman osan maksaa MTK. Loput menot jakautuvat SLC:n, Pellervo-Seuran, maitovaltuuskunnan ja tuottajaosuuskuntien kesken.

2013 oli MTK:ssa yhdistysten vuosi

Päättyvä vuosi oli maa- ja metsätaloustuottajain järjestössä MTK:ssa yhdistysten vuosi.

”Pakollista” yhdistyksille oli jakaa MTK:n kuntapäättäjäopas edellissyksynä valituille kunnanvaltuutetuille. Varmasti niin on tapahtunut 214 kunnassa eli 70 prosentissa Manner-Suomen kunnista. Niissä on yhteensä 6 654 valtuutettua.

Useimmissa kunnissa opas jaettiin keväällä. Luku kasvaa vielä, sillä useissa puuttuvissa kunnissa viimeisin tieto on ”työn alla”. Loppuyhteenveto vuodesta tehdään MTK:n toimihenkilöpäivillä tammikuun puolivälissä.

Kuntaopas kertoo muun muassa lähihankinnoista, maankäytöstä, rakentamisesta ja kunnan mahdollisuuksista edistää maa- ja metsätaloutta. Eniten vaikeuksia kuntaoppaan viemisessä on ollut etelän isoissa kaupungeissa.

Loppuvuodesta valtuutetuille on jaettu toistakin lähetystä, tilastopakettia maa- ja metsätalouden merkityksestä kunnan alueella. Moni kaupunki on muuttunut kuntaliitoksissa kivikylästä maa- ja metsätalouden mahtipitäjäksi.

Yhdistykset ovat lisäksi järjestäneet vuoden aikana erilaisia tapahtumia, joiden tavoitteena on ollut saada yhteys mahdollisimman moneen jäseneen.

Virallisesti yhdistysten vuosi päättyy tammikuun lopulla, jolloin viestikapula vaihtuu nuorille: 2014 on nuorten intohimon vuosi. Vaihtotilaisuudessa palkitaan yhdistysten vuoden helmi eli paras yhdistyksen tempaus tai tapahtuma.

Vaikka yhdistysten vuosi onkin lopuillaan, toiminta jatkuu, jäsensihteeri **Tuija Rantalainen** muistuttaa. ”Vuosi on toivottavasti kasvattanut toimintaintoa ja puhtia. Hyviä toimintoja jatketaan ja kehitetään, ja monta vuoden aikana syntynyttä ideaa on varmasti vielä odottamassa toteutusta.”

Järjestöuudistus nytkähti eteenpäin

MTK:n valtuuskunta hyväksyi syksyn kokouksessaan MTK:n sääntömuutosesityksen ensimmäiseen kertaan. Voimaan tullakseen säännöt vaativat vielä toisen hyväksynnän. Sitä ennen on ratkaistava käytännön toimintaan ja jäsenmaksujen keräämiseen liittyviä yksityiskohtia.

Sääntömuutos antaa metsänhoitoyhdistyksille mahdollisuuden liittyä niin halutessaan MTK:hon.

Mh-yhdistysten jäsenyyden kiinnostavuuden toivotaan lisääntyvän, kun ne voivat tarjota myös MTK:n jäsenpalveluja ja -etuja, ja MTK:n puolestaan vahvistuvan koko maaseudun edunvalvojana. Muutoksen läpivienti edellyttää, että riittävä määrä metsänhoitoyhdistyksiä tosiaan liittyy MTK:n jäseneksi.

Lisäksi sääntömuutos suurentaa MTK:n valtuuskuntaa: mh-yhdistykset saavat paikkoja, ja myös MTK-liitoille tulee lisäpaikkoja.

HEIKKI VUORELA

Korkein johto vaihtui

Vuosi 2013 merkitsi MTK:ssa vaihdosta järjestön korkeimmalla luottamuspaikalla.

MTK:n valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin huhtikuussa **Tommi Lunttila**, 37-vuotias viljanviljelijä ja maaseutu- ja metsäyrittäjä Äänekoskelta. Hänen edeltäjänsä **Aarno Puttonen** johti valtuuskuntaa 2008–2013.

Lunttilalta vapautuneelle toisen varapuheenjohtajan paikalle valittiin **Harri Peltola** Puolangalta.

Ensimmäisenä varapuheenjohtajana jatkaa **Tiina Linnainmaa** Hämeenkyröstä.

MTK:n johtokunnan puheenjohtajisto **Juha Marttila**, **Mauno Ylinen** ja **Markus Eerola** valittiin jatkokaudelle valtuuskunnan syyskokouksessa. Uudeksi johtokunnan jäseneksi valittiin **Jaakko Halkilahti** Salosta.

Keskusliitossa maatalousjohtajaksi nimitettiin **Minna-Mari Kaila**, kun **Seppo Aaltonen** jäi eläkkeelle. Kailan tilalle yrittäjyyslinjan johtajaksi nimitettiin **Timo Sipilä**.

MTK-liitoissa uusia puheenjohtajia olivat Etelä-Savon **Juha Paajanen**, Hämeen **Aki Kaivola** ja Kaakkois-Suomen **Kari Niemi**. Toiminnanjohtajista **Tuula Dahlman** vakinaistettiin Kaakkois-Suomessa, Keski-Suomessa **Pertti Ruuska** sijaistaa keskusliiton tutkimuspäällikön tehtäviä hoitavaa **Juha Lappalaista**, ja Pohjois-Suomen uusi toiminnanjohtaja on **Tarja Bäckman**.

HEIKKI VUORELA

MARKKU VUORIKARI

Tommi Lunttila Äänekoskelta valittiin MTK:n valtuuskunnan puheenjohtajaksi huhtikuussa.